

Kaupunginhallitus	§ 52	30.03.2020
Kaupunginvaltuusto	§ 25	12.05.2020
Kaupunginhallitus	§ 128	29.06.2020

Luettelo 31.12.2019 käsittelemättä olleista aloitteista

196/00.02.00/2020

Kaupunginhallitus 30.03.2020 § 52

Valmistelija Esittelijä

Kaupunginlakimies Monica Avellan, puh. 044 358 5727
Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, puh. 040 511 4383
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Paraisten kaupungin hallintosäännön §:n 26 mukaan kaupunginhallituksen on viimeistään 6 kuukauden kuluttua aloitteen jättämisestä annettava kaupunginvaltuustolle selvitys aloitteen valmistelusta.

Seuraavat aloitteet on jätetty yli 6 kuukautta sitten, mutta niitä ei ole vielä ehditty käsitellä:

1) Olof Eleniuksen ym. aloite Hemsundetin tonttien myynnistä (Kaupunginvaltuusto 26.9.2017 § 114, kaupunginhallitus 19.3.2018 § 59, 715/10.00.02.00/2017)

Aloite kuuluu:

"Kaupungilla on usean vuoden ajan ollut myynnissä tontteja Nauvon Hemsundetissa. Tontteja on kaavoitettu yhteensä 22, niistä 9 on myyty ja 13 on vielä myymättä. Hemsundet sijaitsee 2,6 kilometrin päässä Nauvon koululta meren salmen läheisyydessä. Tontit ovat allekirjoittaneen mielestä erinomaisia, niihin on merinäköala ja ilta-aurinko. Mitä muuta tontilta voisi saaristossa toivoa, kun hintakin vielä on kohtuullinen.

Kaupunki on kesän aikana yrittänyt myydä tontteja alennettuun hintaan, tuloksetta. Tonteista kiinnostuneiden ja alueella jo asuvien kanssa käydyissä keskusteluissa on tullut esille ainakin seuraavat syyt myynnin nihkeyteen:

- liian pitkä matka keskustaan (2,6 km koululle)?
- huono tie asuinalueelle
- Urksorin silta liian matala
- rakentamattomien tonttien vesakkoisuus

Allekirjoittanut ei ole varma liian pitkästä matkasta, mutta yhdistettynä tien huonoon kuntoon matka voi varmasti tuntua liian pitkältä.

Urksorin sillan vapaa korkeus on noin 1,5 metriä eli sen voi alittaa vain pienillä avoveneillä (Buster-tyyppisillä).

Sillan omistavan Urksorin tiekunnan puheenjohtajan mukaan tiekunnalla ei ole mitään sillan korottamista vastaan, mutta koska se ei ensisijaisesti hyödytä tiekuntaa, se ei ole halukas maksamaan tällaisen toimenpiteen kustannuksia.

Allekirjoittaneet ehdottavat, että kaupunki varaa vuoden 2018 budjettiin

määrärahat, joilla selvitetään, miten Urksorin sillan korottaminen voitaisiin tehdä ja mitä korottaminen maksaisi, sekä selvitetään mahdollisuudet saada vielä asfaltoimaton noin 1,6 kilometrin tieosuus perusparannetuksi (valtion omistama tie)."

Kaupunginjohtaja on 9.11.2017 viranhaltijapäätöksellä nro 97 todennut, että tekninen päällikkö Ted Bergman valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään helmikuussa 2018 pidettävään kaupunginhallituksen kokoukseen.
KHALL 19.3.2018 § 59: Keskustelun kuluessa Staffan Åberg ehdotti Markku Orellin kannattamana asian palauttamista Urksorin sillan kustannusten selvittämiseksi. Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Staffan Åbergin palautusehdotuksen.

2) Olof Eleniuksen ym. aloite nollatoleranssista seksuaaliselle häirinnälle (Kaupunginvaltuusto 12.12.2017 § 148, 916/01.04.01/2017)

Aloite kuuluu:

"Syksyn kuluessa medioissamme on käyty keskustelua seksuaalisesta häirinnästä. Kampanjoiden #metoo ja #dammenbrister myötä on tullut ilmi, kuinka vakavaa ja yleistä seksuaalinen häirintä on. Muutoksen aikaansaaminen vaatii yleistä asennemuutosta ja selkeää kannanottoa seksuaalista häirintää vastaan.

Allekirjoittaneet ehdottavatkin, että Paraisten kaupungissa varmistutaan siitä, ettei seksuaalista häirintää esiinny ja että seksuaaliselle häirinnälle on kaupungissa nollatoleranssi."

Kaupunginjohtaja on 29.3.2018 viranhaltijapäätöksellä nro 33 todennut, että henkilöstöpäällikkö Peter Lindroos valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 18.6.2018 pidettävään kokoukseen.

3) Valtuutettu Lotta Laaksosen ym. aloite aikuissosiaalityön ja lastensuojelun johtajuuden arvioinnista (Kaupunginvaltuusto 27.3.2018 § 32, 249/05.00/2018)

Aloite kuuluu:

"Taustaa aloitteeseen:

Minuun on valtuutettuna ottanut yhteyttä useampi sosiaalityöntekijä sekä aikuissosiaalityön että lastensuojelun puolelta. Olen myös haastatellut yli kymmentä työntekijää, monien eri alojen ammattilaisia niin lastensuojelun kuin aikuistyönkin puolelta. Viesti on ollut yhteneväinen, työntekijöiden esimiehille antamaa palautetta ei oteta vastaan ja ongelmien syyt käännetään alaisista johtuviksi. Sosiaalityön johto ei tunnu ymmärtävän, että työtä tulisi kehittää asiakastyön näkökulmasta sosiaalihuoltolain mukaiseksi, jotta sosiaalityö toteutuisi, niin kuin sen pitäisi.

Kunnanvaltuutettuna minun on velvollisuus puuttua epäkohtiin, joista olen nyt yhteydenottojen myötä kuullut. Ongelman mittakaavaksi kerrottakoon, että pahimmillaan yhtä aikaa sairaslomalla on ollut 13 sosiaalipuolen työntekijää ja 3 viime vuoden aikana on irtisanoutunut 18 työntekijää. Nykyisessä tilanteessa on

erittäin kyseenalaista, kyetäänkö vastaamaan lain asettamiin vaatimuksiin, mitä lastensuojelulaki, sosiaalihuoltolaki, hallintolaki ja asiakaslaki asiakastyön toteutumisesta määrittävät.

2016: 4 kaupungin sosiaalityöntekijää – 3 lastensuojelun, 1 aikuistyön puolelta – irtisanoutui protestina esimiestyön epäkohdista. Irtisanoutuessaan he tekivät myös ilmoituksen aluehallintovirastoon. Irtisanoutumisen syy oli, että työntekijät kokivat, etteivät voi työskennellä nykyisen johdon alaisuudessa, koska johto ei ota vastaan palautetta.

Kaupunginjohto on linjannut, että vika on työntekijöissä. Näistä irtisanoutuneista työntekijöistä 3 on nyt Kaarinan kaupungin palveluksessa ja he viihtyvät työympäristössään hyvin ja ovat arvostettuja työntekijöitä. Emme voi väittää, että heidän ammattitaidossaan olisi puutteita. Heidän protestiaan ei ole otettu vakavasti, eikä asiaa ole tutkittu riittävästi. Irtisanoutuneet työntekijät olisi ehdottomasti pitänyt haastatella ja kuulla ja heidän esiin tuomiin syihin puuttua.

Irtisanoutumisten vuoksi päätettiin, että pitää tehdä työhyvinvoinnin kartoitus. Kyselyn toimitti kaupunginjohtaja ja työsuojelupäällikkö toimialajohtajalle, josta sitä ei kuitenkaan jaettu sellaisille työntekijöille, joiden mielipide olisi voinut paljastaa johdon toiminnan epäkohtia.

Tästä tehtiin avoin liite, jossa luottamukselliset lausunnot tulivat julkiseksi, luottamuksellisuuden pitäisi aina säilyä, tästä johtuen kaupunginhallitus teki päätöksen, että ulkopuolinen henkilö tekee vastaavan kyselyn.

2017: Päivi Nordin toteutti vastaavan kyselyn, jonka kaupunginjohtaja ja työsuojelupäällikkö olivat tehneet. Palaute on käsitelty sosiaalilautakunnassa ja kaupunginhallituksessa valtuustokauden viimeisimmissä kokouksissa, mutta mitään palautetta ei ole välitetty työntekijöiden tietoon. Nordin on tarjoutunut tulemaan kertomaan tulokset myös koko henkilökunnalle, mutta tilaisuutta tähän ei ole järjestetty.

Nordinilta tilattiin myös sosiaalipalvelujen IIP-kartoitus (Investors in People -auditointi hyvästä henkilöstöjohtamisesta, miten henkilöstöjohtaminen toteutuu, mitkä ovat kehittämisen paikat ja missä vahvuudet). Kartoitukseen liittyvä kehittämissuunnitelma on raportoitu eteenpäin hallitukselle 2017, mutta ei ole tietoa, onko sitä viety käytäntöön. Kehittämissuunnitelmassa on käyty läpi muun muassa johtamista, esimiestyötä, työyhteisötaitoja ja osallistavia menetelmiä. Nyt on noussut perusteltu huoli, mitä asioille on tapahtunut sen jälkeen? Ja huoli siitä, onko kehittämiseen tartuttu? Muuten tällaisilla selvityksillä ei ole mitään merkitystä, jos ne eivät johda toimenpiteisiin ja muutoksiin.

Irtisanoutumisten ja työuupumussairastumisten jatkuvasti kasvava määrä kertoo siitä, että merkittävää muutosta ei ole tapahtunut. On epäselvää, mikä on kenenkin viranomaisen vastuu – kaupunginjohtajan, toimialajohtajan ja henkilöstöpäällikön.

2018: Kävi ilmi, että kaupunki ei ole käsitellyt ollenkaan aluehallintoviraston huomautusta puutteista asiakastyössä, se ei näy missään pöytäkirjoissa – ei

sosiaalilautakunnassa, eikä hallituksessa.

On myös todellinen ongelma, että lukuisat aluehallintovirastoon tehdyt valitukset eivät johda mihinkään toimenpiteisiin niin kauan, kuin johto vain puolustelee toinen toisiaan, eikä ole valmis tutkimaan omia toimitapojaan ja muuttamaan toimintatapojaan.

Aivan viime aikoina on edelleen tullut useita uusia irtisanoutumisia ja sairaslomia, lisäksi moni työntekijä on haastatteluissa maininnut etsivänsä uutta työpaikkaa tai suunnittelevansa irtisanoutumista. Tämä, sekä Nordinin raportti ja alaisten palaute, viittaa aivan suoraan johdon vaikeuksiin. Näitä tosiasioita ei voi peitellä ja niistä ei voi olla välittämättä. Odotammeko me, että koko Paraisten sosiaalitoimi irtisanoutuu, ennen kuin myönnetään missä vika on?

HAASTATTELUISSA USEIN ESIIN NOUSSEITA TYÖNTEKIJÖIDEN KOKEMUKSIA ESIMIESTOIMINNASTA:

- Työn alkaessa ei ole kunnon perehdytystä
- Työntekijöitä ja työntekoa ei arvosteta, ei luoteta alaisiin
- Työntekoon tarvittava tieto ei kulje työntekijöille
- Esimies ei näe kokonaisuutta ja puuttuu liian myöhään
- Tarvitaan moniammatillista henkilökuntaa
- Esimies ei tunne alaan liittyvää lainsäädäntöä, hänen pitäisi myös ymmärtää asiakashaastattelu ja osata kirjaaminen
- Vastuualueet on sekaisin
- Työntekijä, joka on ottanut luottamusmieheen yhteyttä, on saanut johdolta huudot niskaansa
- Työntekijät, jotka ovat vieneet asioita eteenpäin, on vaiennettu
- Esimies syyttää alaisiaan omista virheistään
- Alaisia ei päästetä heidän työn kannaltaan tärkeisiin kokouksiin
- Kutsut olennaisiin kokouksiin saattavat tulla aivan liian lyhyillä varoitusajoilla

On valloillaan pelon ilmapiiri, ihmiset eivät uskalla kertoa asioista omilla nimillään. Se kertoo paljon johtajuudesta. Paraisilla on ollut monta erinomaisen työhistorian omaavaa työntekijää, jotka ovat nyt irtisanoutuneet. Päteviä työntekijöitä käy toteamassa, että hommat ei toimi ja lähtee koeajalla pois. Uusien työntekijöiden löytäminen irtisanoutuneiden tilalle on nyt todella haastava tehtävä.

ÅU 23.3.2018: Perheasiantuntijat ovat saaneet tarpeekseen kaupungin vastuun kiertämisestä. Esimerkiksi koulukuraattorit eivät voi tehdä työtään, koska sosiaalipuoli ei toimi ja koko ajan vaihtuu, perheet ei saa apua, hyvät työntekijät lopettaa, lapset kärsii, perheet kärsii. Vaikenemiskulttuuri kaupungin sisällä on johtanut siihen, että viranomaiset eivät pysty tekemään työtään lain vaatimalla tavalla.

ÅU 24.3.2018: Patrik Nygrén vetäytyy vastuusta. Hän vastaa, ettei näe työskentelytapoja itse, eikä voi todistaa mitä tapahtuu. Hän ei näe, että ongelma olisi johdossa tai esimiestyössä: "Rehellisesti sanottuna en tiedä, olen voimaton." Hän ilmoittaa luottavansa Paula Sundqvistiin – jonka nimi on jatkuvasti tullut esiin

työntekijöiden haastatteluissa liittyen epäpätevään johtamiseen ja Merja Fredrikssoniin, jonka toiminnasta on myös tullut kritisoivaa palautetta ja epäluottamusta työntekijöiden puolelta. Kaupunginjohtaja selvittää, ettei pysty puuttumaan ongelmaan. Kaupunginjohtaja tekee suuren moraalisen virheen, koska hän jättää täysin huomioimatta sosiaalityöntekijöiden erittäin raskauttavan palautteen.

Tässä on suuri ristiriita. 23.3. jutussa puhuu taidokas ammattilaisten joukko, silti kaupunginjohtaja tyrmää täysin painavan kritiikin.

Huomioitavaa: Valituksia aluehallintovirastoon on tehty 2 eri yksiköstä, usean vuoden ajalta. Useita työntekijöitä on sairastunut vakavasti tai irtisanoutunut.

Valtuusto ei voi sivuuttaa alaisilta tullutta palautetta sillä, että kaupungin johto kuittaa, että johdossa ei ole ongelmaa.

Vuonna 2018 johtaminen ei tapahdu enää vyötä kiristämällä. Organisaatiokaavio pitää ymmärtää niin päin, että kunnanjohto on alimmaisena vahvana tukipilarina, johon koko kunta – työntekijöistä asiakkaisiin voi luottaa. Yhteiskunnalliset rakenteet ovat kuntalaisia varten, esimiehet työntekijöitä varten, ei toisin päin. Kuntatyössä työn tulos näkyy kuntalaisten hyvinvoinnista.

Tällä hetkellä Paraisten sosiaalityön tila on katastrofaalinen. Työntekijöitä on viimeisen 3 vuoden aikana irtisanoutunut lukuisia ja monet ovat suunnittelemassa irtisanoutumista tällä hetkellä. Sosiaalityö on kunnan tärkeimpiä toimintoja ja monet vaikeissa olosuhteissa olevat perheet ovat tällä hetkellä erittäin haavoittuvassa asemassa. Tilanne on kestämaton ja samalla laiton.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmän aloite on arvioida aikuissosiaalityön ja lastensuojelun johtajuutta seuraavin keinoin:

- Päivi Nordinin tekemän raportin kuuleminen, seurantakartoituksen tulosten selvittäminen.
- Pitää selvittää työntekijöiden sairaslomien määrät ja syyt ja ottaa vakavasti työntekijöiden kertomukset.
- Irtisanoutumisten syyt alkaen 2015 pitää selvittää ja kaikki entiset työntekijät haastatella irtisanoutumisen syistä.
- Työhyvinvoinnin kartoitus tulee tehdä vuosittain ulkopuolisen tahon toimesta.
- Kaupunginjohtoon, toimialajohtoon, henkilöstöpäällikön ja kaikkien asianosaisten tulee sitoutua kehittämissuunnitelman toteuttamiseen.
- Valitaan henkilö, joka seuraa kehittämissuunnitelman toteutumista.
- Työtilanne on niin paha, että se on suorastaan laiton. Pitää selvittää, onko jonkun/joidenkin johdon henkilöiden irtisanominen välttämätöntä tilanteen parantamiseksi.

Asia on käsiteltävä kiireellisenä."

Kaupunginjohtaja on 11.6.2018 viranhaltijapäätöksellä nro 57 todennut, että kaupunginjohtaja valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään

kaupunginhallituksen 10.9.2018 pidettävään kokoukseen.

4) Tomas Björkrothin ym. aloite rengasreitistä Paraisten keskusta - Munkviken - Tennby - Valoniemi - Norrbynranta - Solliden (Kaupunginvaltuusto 19.6.2018 § 66, 499/14.02.00/2018)

Aloite kuuluu:

"Olemme kuluneen vuoden aikana saaneet tutustua moneen hienoon suunnitelmaan Paraisten keskustan kehittämiseksi; päivittäistavarakauppa suunnittelee laajennusta Saaristotien varteen, vierasvenesatama-alueen muutostöistä on esitetty palkittujakin suunnitelmia, "vanhasta keskustasta" tulee pienimuotoisen liiketoiminnan alue ja niin edelleen.

Kaikki nämä suunnitelmat ansaitsevat kiitoksen ja ovat monien kaipaamia. Suunnitelmista puhutaan kuitenkin usein niin kuin ne kilpailisivat keskenään. Siinä tuskin on mitään ongelmaa, että kaupungin keskusta koostuu useammista, eri tavalla profiloituneista osista: yksi näppärille käynneille päivittäistavarakaupassa, yksi kiertelylle putiikeissa ja kahviloissa ja yksi viihdykkeeksi ja virkistykseksi kävijöille.

Suntti sitoo nämä kolme aluetta luontevasti yhteen. Odoteltaessa investointia, jonka avulla Suntista saadaan kulkukelpoinen myös suuremmille veneille, Suntin rantojen kehittämistä on syytä jatkaa siten, että se sitoo yhteen koko alueen vierasvenesatamasta Sollideniin. Se, mitä Keskuspuistossa on jo tehty ja mitä siellä suunnitellaan tehtävän, on tärkeä osa tätä kehitystä.

Jos meillä on houkutteleva jalankulku- ja pyöräilyreitti koko Suntin pituudelta, se itsessään jo saa aikaan liikennettä "keskustan" eri osien välillä. Myös autoilevat vieraat voivat mukavasti liikkua päivittäistavarakaupan ja muiden kohteiden välillä, sekä myös Vanhalle Malmille tai kaivoksen näköalapaikalle.

Ennen kaikkea haluamme kuitenkin nostaa esiin mahdollisuuden kehittää Suntin rantareittiä entisestään. Kokemus on osoittanut, että rengasreitti koetaan kiinnostavammaksi ja että sellaisella on enemmän kävijöitä kuin reitillä, jolla on palattava takaisin tulosuuntaan (verrattavissa esimerkiksi onnistuneeseen Saariston Rengastie -panostukseen). Vain marginaalisella panostuksella Suntin reittiä voitaisiin jatkaa vierasvenesatamasta Munkvikenin luontopolun kautta edelleen Tennbyn kuntoradan ohi Valoniemen ja Norrbyn kautta Sollideniin.

Ainoa uusi suunnittelua ja rakentamista vaativa osuus tällä reitillä on Valoniemen ja Sollidenin välinen rantareitti – 750 metrin pituinen osuus kaupungin omistamalla maalla – muuten on kyse olemassa olevien teiden, polkujen ja kulkureittien merkitsemisestä. Tällä täydennyksellä loisisimme rengasreitit, joka palvelee sekä Sollidenin että vierasvenesataman matkailijoita, meistä paikkakuntalaisista puhumattakaan.

Me allekirjoittaneet pyydämme, että ympäristöosasto alkaa yhdessä kaupungin vapaa-aikasihteerin kanssa suunnitella väylän merkitsemistä karttoihin ja maastoon sekä rakentaa Norrbynlahden rantaan puuttuvaa kevyen liikenteen

osuutta Valoniemestä Sollideniin.

Näemme tämän panostuksen myös osana kaupungin strategiaan liittyvän toimintasuunnitelman kohdan "Aktiivista vapaa-aikaa vihreässä kaupungissa" toimenpiteiden #3, #4 ja #5 toteuttamista."

Kaupunginjohtaja on 4.9.2018 viranhaltijapäätöksellä nro 73 todennut, että tekninen päällikkö Ted Bergman valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 26.11.2018 pidettävään kokoukseen.

5) Helena Särkijärven ym. aloite kaupungin metsähoidon kestävyyden parantamiseksi (Kaupunginvaltuusto 2.10.2018 § 96, 693/11.03.04/2018)

Aloite kuuluu:

"Suomi on valtiona sitoutunut ilmastonmuutoksen torjuntaan siten, että ilmaston lämpeneminen tulee pysäyttää selvästi alle kahden asteen kriittisenä pidettyyn rajaan. Mikäli ihmisen aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt kasvavat jatkuvasti, lämpenee ilmasto globaalisti yli kolme astetta kuluvan vuosisadan loppuun mennessä. Raju lämpeneminen uhkaa maapallon ravinnontuotantoa sekä vesivaroja, ja saattaa nostaa ilmastopakolaisten määrän jopa satoihin miljooniin ihmisiin.

Suomen metsät ovat toimineet tähän asti hiilinieluinä, mutta lisääntyvät hakkuut uhkaavat vakavasti heikentää metsiemme hiilensidontakapasiteettia. Hiilinielujen heikkeneminen johtaa ilmakehään päätyvien päästöjen kasvuun aikana, jolloin olisi välttämätöntä saavuttaa merkittäviä päästövähennyksiä vakavan ilmaston lämpenemisen torjumiseksi. Metsien ja maaperän hiilinielujen merkitys tulee korostumaan tulevina vuosina ilmastopolitiikassa. Pariisin ilmastopömuksen mukaan hiilipäästöjen ja -nielujen tulisi olla tasapainossa kuluva vuosisadan loppuun mennessä.

Paraisten kaupungin metsiä tulee tulevaisuudessa hoitaa siten, että puustoon ehtii sitoutua mahdollisimman paljon hiiltä ennen hakkuita. Metsää ei tulisi kasvattaa ja uudistaa yhtenä tasaikäisenä puusukupolvena, vaan metsänhoidon tavoitteena tulisi olla eri-ikäisistä puista koostuvat metsiköt. Avohakkuu heikentää metsän hiilitasetta 20 vuodeksi, eikä edes hakkuutähteen keräys korvaa päätehakkuun vaikutuksia metsän hiilitaseelle.

Nopea luonnon monimuotoisuuden hupeneminen uhkaa koko maapallon elokehää. Tällä hetkellä yli kolmannes Suomen uhanalaisista lajeista elää metsissä. Varsinkin vanhojen metsien vähentyminen on nopeuttanut monien lajien uhanalaistumista. Talousmetsien luonnon monimuotoisuutta voidaan parantaa esimerkiksi poistamalla lehdoista kuusia, säästämällä kuollutta puuainesta, huomioimalla lintujen pesimäajat sekä suosimalla jatkuvaan kasvatukseen perustuvia metsänhoitomenetelmiä. Avohakkuut heikentävät merkittävästi myös metsien virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Paraisten kaupungin strategian eräänä keskeisenä tavoitteena on edistää aktiivista vapaa-aikaa vihreässä kaupungissa. Se merkitsee käytännössä

esimerkiksi lähimetsien säilyttämistä ja luonnossa tapahtuvan liikunnan edistämistä. Kaupungin strategiassa mainitaan myös pyrkimys kohti hiilineutraaliutta. Jotta tavoitteeseen päästäisiin, tulisi kaupungin pyrkiä ilmastopäästöjen vähentämisen lisäksi myös hiilinielujensa kasvattamiseen.

Julkisessa omistuksessa olevien metsien hoidon ensisijaisena tavoitteena ei tule olla maksimaalinen taloudellinen tuotos, vaan ihmisen ja luonnon hyvinvointi. Kaupungin metsienhoidossa käytettävien menetelmien tulisi siten pyrkiä edistämään luonnon monimuotoisuutta, hiilen sidontaa sekä metsien virkistyskäyttöä. Vihreän saaristokaupungin tulee toimia tässä esimerkkinä muille.

Esitän, että luonnon monimuotoisuuden, metsien virkistyskäytön sekä hiilensidonnan tulee olla Paraisten kaupungin metsienhoidon ensisijaisia päämääriä. Samoin myös Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSO: on soveltuvat metsäalueet tulisi selvittää ja käynnistää selvitysten pohjalta alueiden asianmukainen hoito. Päätehakkuisiin perustuvasta metsänhoidosta tulee siirtyä soveltamaan jatkuvan kasvatukseen pohjautuvia metsänhoitomenetelmiä.

Ilmastonmuutos ei odota. Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ei odota. Me voimme päättää tehdä näille asioille jotain, joten ryhtykäämme siis töihin."

Kaupunginjohtaja on 29.11.2018 viranhaltijapäätöksellä nro 94 todennut, että ympäristönsuojelupäällikkö Carl-Sture Österman valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään helmikuussa 2019 pidettävään kaupunginhallituksen kokoukseen.

6) Lotta Laaksosen ym. aloite vuodeosaston sisäilmaongelmista (Kaupunginvaltuusto 2.10.2018 § 101, 698/01.04.01/2018)

"Paraisten vuodeosaston henkilökunta kärsii remontista huolimatta edelleen sisäilmaongelmista, jotka tulisi kiireellisesti tutkituttaa ja korjata. Jotkut potilaat ja työntekijät saavat edelleen voimakkaita homealtistusoireita. Tilanne pitää korjata kiireellisenä."

Kaupunginjohtaja on 29.11.2018 viranhaltijapäätöksellä nro 92 todennut, että tekninen päällikkö Ted Bergman valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään tammikuussa 2019 pidettävään kaupunginhallituksen kokoukseen.

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto 3.4.2019 § 63: RTC Vahanen Turku Oy on vuodeosaston remontin jälkeen tehnyt vuodeosastolla sisäilmamittauksen ja antanut siitä 18.4.2018 päivätyn raportin. Mikään neljästä mittauspisteestä ei osoita poikkeamia normaalitilanteesta. RTC Vahanen Turku Oy on tehnyt uudet mittaukset ja antanut niistä 11.2.2019 päivätyn raportin. Myös tämän raportin mukaan tilanne on normaali lukuun ottamatta sitä, että raportissa suositellaan, että tupakointipaikka siirrettäisiin kauemmas mahdollisen rakennukseen sisälle tulevan tupakansavun estämiseksi. Muilta vielä hoitamatta olevilta osin tutkimuksia ja korjauksia jatketaan tarpeen mukaisesti normaalissa

järjestyksessä.

Ehdotus: Merkitään tiedoksi.

Päätös: Päätös ehdotuksen mukaisesti.

7) Helena Särkijärven ym. aloite Paraisten kaupungin liittymisestä Itämerihaaste-verkostoon (Kaupunginvaltuusto 2.10.2018 § 100, 700/11.03.03/2018)

Aloite kuuluu:

"Paraisten saaristokaupunki kattaa suuren osan Saaristomeren alueesta ja sen pinta-alasta on vettä noin 80 %. Meri on läsnä kaupunkilaisten elämässä joka päivä. Merellä ja merestä saadaan elanto, saaristossa liikutaan ja rentoudutaan. Jos meri voi huonosti, tuntuu se jollakin tapaa jokaisen elämässä. Saaristomeren hyvä tila on meidän kaikkien etumme, minkä takia kaupunkimme tulee panostaa entistä enemmän myös Itämeren suojeluun.

Itämerihaaste on verkostoaloite, joka kutsuu organisaatioita verkostoitumaan, laatimaan oma Itämeri-toimenpideohjelmansa sekä toteuttamaan sitä. Vuonna 2018 Itämerihaasteen verkostoon on liittynyt jo 270 organisaatiota Itämeren alueelta. Aloite on käynnistynyt Turun ja Helsingin kaupunkien toimesta, mutta se on olemassa verkoston jäsenten yhteistyön ja käytännön toiminnan kautta. Itämerihaasteessa ovat Varsinais-Suomesta vastanneet esimerkiksi Mynämäen, Paimion, Kosken, Marttilan ja Maskun kunnat. Suomen aidoin saaristokaupunki Parainen puuttuu kuitenkin listalta.

Itämerihaaste on toimintamuotona ainutlaatuinen. Sen ytimen muodostavat paikallisella tasolla ja organisaatioiden omassa toiminnassa tehtävät konkreettiset vesiensuojelutoimenpiteet. Kaupungit sitoutuivat muun muassa vähentämään aiheuttamaansa ravinteiden piste- ja hajakuormitusta, laivaliikenteen ja veneilyn päästöjä, kehittämään öljyntorjuntavalmiuttaan sekä lisäämään tutkimusta, tietoisuutta ja yhteistyötä rannikkovesien ja koko Itämeren tilan parantamiseksi.

Itämerihaaste on maksuton, kaikille toimijoille avoin Itämeren ja vesiensuojeluun keskittynyt kansainvälinen verkosto. Verkoston toimijat ovat vapaaehtoisesti sitoutuneet toteuttamaan konkreettisia vesiensuojelutoimenpiteitä lain määräykset ja oman ydintoimintansa vaatimukset ylittäen. Verkostosta toimijat löytävät kumppaneita, jakavat tietoa sekä oppivat ja toimivat yhdessä Itämeren ja lähivesiemme paremman tilan hyväksi.

Paraisten kaupungin uuden strategian mukaisesti kaupungin tulee panostaa kestäväan kehitykseen, saaristomatkailuun, ympäristökasvatukseen sekä Itämeri-yhteistyön vahvistamiseen.

Saaristomeren tilan kohentuminen parantaa niin vesistöjemme virkistyskäyttöarvoja kuin edistää alueen vetovoimaisuuttakin. Puhdas ympäristö mahdollistaa, ei rajoita.

Esitän siis, että Paraisten kaupunki vastaa myöntävästi Itämerihaasteeseen, laatii

jämerän Itämeri-toimenpideohjelman ja ryhtyy pikaisesti toteuttamaan sitä."

Kaupunginjohtaja on 29.11.2018 viranhaltijapäätöksellä nro 95 todennut, että ympäristönsuojelupäällikkö Carl-Sture Österman valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään maaliskuussa 2019 pidettävään kaupunginhallituksen kokoukseen.

8) Lotta Laaksosen ym. aloite Kiikarin toiminnassa tapahtuneiden johtotason laiminlyöntien tutkimisesta (Kaupunginvaltuusto 13.11.2018 § 129, 813/01.00.00.02/2018)

Aloite kuuluu:

"Yli puoli vuotta on kulunut 27.3. tekemästäni valtuustoaloitteesta aikuissosiaalityön ja lastensuojelun johtajuuden arvioinnista. Aloitteessa mainittiin aikuissosiaalityön työtilanteen laittomuus ja työntekijöiden sairaslomien syiden selvittäminen. Aloitteessa vaadittiin asioiden kiireellistä käsittelyä niiden vakavuuden vuoksi. Sosiaalitoimenjohtajan tilanne käsiteltiin kiireellisenä, mutta muut aloitteen kohdat jäivät käsittelemättä.

Aikuissosiaalityön osalta aloite koski niin sosiaalitoimiston väkeä kuin Kiikarin kuntouttavan työtoiminnan työntekijöitä. Aikuissosiaalityön puolella tilanne on kriisissä ja moni työntekijä harkitsee uuden työpaikan hakemista tai on jo vaihtanut työpaikkaa.

Kiikarin työntekijät ovat viestittäneet työhön liittyvistä ongelmista sekä omasta kuormittumisestaan suoraan esimiehelle (Heidi Ulriksson) alk. alkusyksystä 2015, henkilöstöpäällikölle (Peter Lindroos) alk. loppusyksystä 2015, työterveyshuollolle alk. loppuvuodesta 2015 sekä työsuojeluvaltuutetulle (Tengström) alk. 2/16. Patrik Nygrén on ollut monissa viesteissä mukana jakelulistalla kopion saajana, joten kaupunginjohtaja on ollut tietoinen tapahtumien etenemisestä. Kyseiset henkilöt toimivat edelleen kymmenien henkilöiden esimiehinä.

Ongelmien käsittelemättömyyteen liittyen nostaisin esille myös työturvallisuuslain ja varhaisen tuen mallin, joka kaupungissa on. Malli ei ole toteutunut ja työsuojelulain rikkomukset ovat nyt Avin tutkittavana. Myös muiden sairaslomalaisten ja irtisanoutuneiden kohdalla mallin ja lain noudattamisessa on ollut puutteita. On todella vakavaa, että kaupunki laiminlyö lakia ja velvollisuuksia niin, että iso joukko työntekijöitä sairastuu ja he tulevat työkyvyttömiksi. Kyseessä voi olla vakavia terveysvaikutuksia! Työuupumuksesta toipuminen voi viedä vuosia ja se aiheuttaa vakavia terveydellisiä haittoja.

Kiikarin ohjaajat näkivät esimiehen odotukset ja vaatimukset Kiikarin toiminnan sisällöstä yleisten valtakunnallisten suositusten vastaisina, osan myös sosiaalihuoltolain vastaisena. Esimiestaho ja henkilöstöpäällikkö eivät ole ottaneet puheeksi tai reagoineet Kiikarin ohjaajien useisiin, pitkiin sairauslomiin tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Kuntouttavien työtoimintojen ryhmäläisten aktivointisopimukset joutuivat sijaisten puutteellisen järjestämisen vuoksi katkolle keväällä 2018. Kaupunki on selkeästi rikkonut lakia tässä, sillä kaupungilla on velvollisuus järjestää sovittu palvelu työntekijöiden sairaslomienkin aikana.

Jollei Kiikarissa niin sitten muissa yksiköissä. Heille ei järjestetty korvaavaa toimintaa ja Kela teki kyselyn kaupungille heidän työttömyyskorvausoikeudestaan. Kiikari ehti olla 9 kuukautta suljettuna ennen kuin tilanne järjestettiin ja sijainen ja uusi työntekijä palkattiin. Esim. kesäaikana ole järjestetty sijaisia, vaan Heidi Ulrikssonin linjaus on ollut, että Kiikari on kiinni. Nähtävillä on selkeästi ollut, että lukuisissa tilanteissa (toisen ohjaajan sairausloma, vuosilomat) esimiehellä ei ollut yritystäkään järjestää sijaisia. Sijaisjärjestelyt ovat kuitenkin esimiehen perustyötä. Sopimukset katkaistiin kuntoutusasiakkailta sen sijaan, että olisi käytetty ostopalveluita. Miten tässä toteutuvat asiakaslähtöisyys, sosiaalihuoltolaki, kuntouttavan työtoiminnan laki?

Sitten maaliskuun on tullut uutta tietoa, joka tekee tilanteesta vielä raskauttavamman. Sosiaalitoimenjohtajan toimintaa tarkastellelle erityisryhmälle ei toimitettu Kiikarin työntekijöiden laatimaa materiaalia, joka tuli kaupunginjohtajalle ajoissa. Kaupunginjohtaja on näin ollen manipuloinut sosiaalitoimenjohtajan irtisanomisneuvotteluja siten, että nämä esitetyt syyt ja todisteet eivät tulleet referenssiryhmän tietoon. Myös edustaja Lotta Laaksoelta estettiin materiaalin osittainen esittäminen kaupunginhallituksen kokouksessa. Kaikkiin aloitteissa mainittaviin sähköposteihin ja muihin lähteisiin on kirjalliset liitteet olemassa, jotka on toimitettu kaupunginjohtajalle ja hallitukselle alkusyksystä. Lukuisien johtajuusvirheiden esille tuomisesta huolimatta työntekijöiden tekemää selvitystä ei ole otettu hallituksen käsittelyyn kiireellisenä ja tilanteen annetaan jatkua. Tehtävissään epäonnistuneet esimiehet saavat jatkaa ilman tekojen ja taitojen kyseenalaistamista.

Työntekijät ovat tehneet kattavan selvityksen työpaikkansa esimiesongelmista ja toimittaneet sen hallitukselle. Kaupunginhallitus ei ole lähtenyt valmistelemaan asiaa. AVI on jo kerran muistuttanut kaupunkia, että johto ei voi itse "tutkia" omaa toimintaansa. Ennen kaikkea tässä on kysymys Paraisten kaupungin asukkaista ja heidän lakisääteisten palvelujensa laadusta, jota nykyinen johto vakavasti vaarantaa. Samoin kyse on työntekijöiden työturvallisuudesta työturvallisuuslain mukaisesti, jota kaupunki mielestäni tällä hetkellä vakavasti laiminlyö!

Esitys: Kiireellisenä jätetty aloite 27.3. pitää loppuun käsitellä kaupunginhallituksessa ja Kiikarin työntekijöiden hallitukselle jättämä yksityiskohtainen aineisto tulee läpikäydä mahdollisimman pian. Heidi Ulrikssonin esimiesasema ja kaupunginjohtaja Patrik Nygrénin vastuu tulee punnita, sillä heillä on ollut tarvittava aineisto tiedossaan koko 3-vuotisen kriisin ajan eivätkä he ole kyenneet ratkaisemaan tilannetta. Henkilöstöpäällikön puuttumattomuus kehittyneeseen kriisiin tulee arvioida. Koko käsittelyssä on huomioitava kaupunginjohtajan jääviys."

Odottaa kaupunginjohtajan päätöstä.

**9) Harri Lehtisen ym. aloite hirvieläinonnettomuuksien vähentämiseksi
Saaristotiellä (Kaupunginvaltuusto 13.12.2018 § 142, 884/08.00.00.03/2018)**

Aloite kuuluu:

"1. Paraisten kaupungin pitää toimia aktiivisesti yhdessä ELY-keskuksen kanssa ja vauhdittaa riista-aidan rakentamista Saaristotielle välille Kuusisto-Paraisten keskusta. Saaristotien turvallisuutta on hankkeella parannettava. Jos ELY-keskuksen kautta rahoitusta ei saada välille Kalkkitien liikenneympyrä - Norrbyn Rantatien risteys (Reimarin risteys), on kaupungin pikaisesti suunniteltava liikenneturvallisuutta tehostavia keinoja tälle onnettomuusherkälle alueelle.

2. ELY-keskuksen suunnitelma kattaa välin Kaarina - Norrbyn Rantatien risteys. Koska riistakantaa ei voi keskusta-alueella turvallisuussyistä metsästämyllä juurikaan rajoittaa, pitää kaupungin laatia yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa suunnitelma, miten tehdään turvallisiksi alue välillä keskustan liikenneympyrä (rondelli) - Ersby.

3. Pikaisesti ELY-keskuksen kanssa käynnistettävä suunnittelu hirvieläinonnettomuuksien vähentämiseksi myös välille Ersby - Lillmälön lauttaranta sekä Nauvon Lillandetissa (väli Prostvik - Vikom on erittäin onnettomuusherkkää aluetta.)

Syksy on peura-, kauris- ja hirvikolareiden sesonkiaikaa. Saaristotiellä niitä tapahtuu erityisen paljon. Turunmaa on vahvan hirvieläinkannan aluetta. Hirvieläinten luontainen vaeltaminen kesä- ja talvilaidunalueiden välillä, rannikolta sisämaahan ja takaisin, aiheuttaa niiden liikkumista Saaristotien yli. Valkohäntä- ja metsäkauriskanta on Paraisten alueella suotuisien elinolosuhteiden myötä merkittävä liikenneturvallisuusongelma. Varsinkin kiima-aikana erityisesti urokset liikkuvat suuriakin matkoja etsiessään naaraita. Erityisen vaarallista aikaa on hämärä ja sitähan näin loppusyksystä riittää.

Teillä, joilla liikkuu paljon autoja, luonnollisesti tapahtuu myös enemmän hirvieläinonnettomuuksia.

Saaristotie on vilkkaasti liikennöity: sillä liikkuu keskimäärin 10 000 autoa/vrk ja kesäaikaan jopa 15 000 autoa/vrk. Luku asettuu oikeisiin mittasuhteisiin, kun verrataan sitä esim. vt 8 liikennemäärään välillä Tku-Nousiainen, joka on 15 000-16 000 autoa/vrk. Paikallisen vakuutusyhtiön (Lokalförsäkring) mukaan onnettomuudet maksavat keskimäärin 1 800 € kpl.

Erityisesti riski törmätä hirveen tai muuhun hirvieläimeen on suuri niillä alueilla, joissa ei ole hirviaitaa ja Saaristotieltä se puuttuu kokonaan. Tässä riistanhoitoyhdistyksien kirjaamista (Riistakeskuksen ylläpitämä järjestelmä, jonka nimi on Omariista) SRV-tapahtumista (suurriista virka-apu) kirjattu kartta Saaristotiellä Paraisten kunta-alueella 2018 tapahtuneista hirvieläinonnettomuuksista:

(Kuvat liitteessä.)

Tienpitäjän mahdollisuudet hirvieläinonnettomuuksien vähentämiseksi ovat tiedottamisen lisäksi kuljettajien varottaminen, ajokäyttäytymiseen vaikuttaminen sekä riista-aitojen rakentaminen. Lisäksi merkittävä rooli hirvieläinonnettomuuksien vähentämisessä on Suomen riistakeskuksen

koordinoimalla hirvieläinkannan säätelyllä, jota käytännössä toteuttavat metsästäjät alueellisesti asetettujen tavoitteiden ja toimintaperiaatteiden mukaisesti. Keskusta-alueella tehokas metsästäminen ei ole mahdollista, koska ampua ei voi (eikä saa) kuin vähintään 150 m etäisyydellä asutuksesta. Lisäksi peurat levittäytyvät tehokkaasti ja vaikka keskusta-alueen eläimiä pystytään vähentämään metsästämillä tilapäisesti, uusia tulee nopeasti tilalle näille alueille, joissa ruokaa on tarjolla runsaasti ja vihollisia on vähän.

Onnettomuudet ovat Saaristotiellä lisääntyneet viime vuosina voimakkaasti (tilanne 11/2018):

(Tilasto liitteessä.)

Paraisten riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja Olle Lerche otti minuun yhteyttä, toimitti ylläolevat tiedot ja kertoi, että rhy on kuluvan vuoden aikana ollut yhteydessä ELY:yn ja selvittänyt, mitä tilanteessa on tällä hetkellä tehtävissä. Yhdessä ELY-keskuksen kanssa on tehty toimenpidesuunnitelma, jossa mm.

- Saaristotien varteen vedetty keltaista nauhaa.
- tekeillä on varoitus-/ilmoitustaulu Saaristotien varteen muutamiin paikkoihin, jossa informoidaan onnettomuuksista. määrästä ja vaara-alueista. (Tämä on valitettavasti tällä hetkellä jumissa, liikennelainsäädännön mukaan tienviereen ei saa laittaa muuta kuin liikennemerkkejä, ELY-keskus on tilanteessa voimaton.)
- tienvarsia on raivattu
- jahtia tehostettu
- onnettomuuspaikat kartoitettu (kts oheiset kartat ja tilastot)
- riista-aita auttaisi tilannetta

Karkea hinta riista-aidan rakentamiselle välille Kuusisto - Kalkkitien kiertoliittymä 270 000 €. Kalkkitien kiertoliittymä - 250 m ennen Supermarketti Reimaria 60 000 €. Kaikkineen riista-aitaa n. 18 000 m. Portteja 5 kpl. Nieluja 36 (sis. kvl. akk. ja liittymät). (Matti Vuolamo, Destia Oy, Infra suunnittelu)

Jaakko Klang, liikenneturvallisuusinsinööri ELY-keskuksesta on suullisesti ilmoittanut, että asiaa kannattaa ajaa ELY-keskuksen suuntaan. rahaa saattaisi löytyä aidan rakentamiseen. Klang 26.11.2018: "...kyllä kunnan virkamiesten ja päättäjien aktiivisuudella voidaan hankkeiden toteutumista nopeuttaa varsinkin, kun kyseessä on investointi tien turvallisuuden parantamiseen."

Kaupunginjohtaja on 12.3.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 39 todennut, että yhdyskuntainsinööri Matias Jensén valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään toukokuussa 2019 pidettävään kaupunginhallituksen kokoukseen.

10) Lotta Laaksosen ym. aloite koskien Saariston rengastien pyörätien suunnittelun jatkamista (Kaupunginvaltuusto 13.12.2018 § 143, 886/08.00.00.02/2018)

Aloite kuuluu:

" Saariston rengastiet ovat hienoimpia kesäpyöräilyreittejämme ja voisivat olla kansainvälisesti merkittävä pyöräturistikohde. Nykykunnossa ne ovat kuitenkin hengenvaarallisia. Kun lossiliikenne tulee toista kaistaa jatkuvana jonona ja vastaantulevalla kaistalla ajaa iso rekka, niin pyöräilijälle ei jää enää tilaa olla tiellä. Pientareet ovat parhaimmillaan vain 5 cm leveät. Vaihtoehtona joissain kohdin oleva huonokuntoinen hiekkapolku ei ole ajokelpoinen maantiepyörille ja muillakin pyörillä hyvin raskas.

Saariston rengastie pitää saada kuntoon, ennenkuin pahempia onnettomuuksia sattuu!

Saariston rengastien pyörätien suunnittelua tulee jatkaa Nauvon kirkonkylästä eteenpäin Korppoon keskustaakka saakka."

Kaupunginjohtaja on 12.3.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 36 todennut, että yhdyskuntainsinööri Matias Jensén valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään toukokuussa 2019 pidettävään kaupunginhallituksen kokoukseen.

11) Helena Särkijärven ym. aloite Paraisten kaupungin julistautumisesta syrjinnästä vapaaksi alueeksi (Kaupunginhallitus 12.2.2019 § 10, 138/00.02.00/2019)

Aloite kuuluu:

"Yhdenvertaisuus merkitsee sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille.

Syrjinnästä vapaa alue -kampanja on Oikeusministeriön ja usean kansalaisjärjestön yhteinen syrjinnän, kiusaamisen ja häirinnän vastainen tiedotuskampanja, jonka avulla organisaatiot ja työyhteisöt tuovat julki sitoutumisensa syrjimättömyyden periaatteeseen. Julistautuminen on myös merkki työntekijöille, työnhakijoille ja asiakkaille siitä, että organisaatio toivottaa kaikki ihmiset tervetulleiksi riippumatta sukupuolesta, iästä, etnisestä taustasta, uskonnosta tai vakaumuksesta, mielipiteestä, terveydentilasta, vammaisuudesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta.

Kampanjan idea on tehdä organisaation sitoutuminen yhdenvertaisuuteen näkyväksi, sillä syrjinnän vastaiset ohjeet ja strategiat jäävät liian usein vain strategiataason puheeksi. Syrjinnästä vapaaksi alueeksi julistautuneessa organisaatiossa kohdellaan kaikkia asiakkaita ja henkilökuntaa yhdenvertaisesti ja otetaan vakavasti kaikki ilmoitukset ja epäilyt syrjinnästä. "Syrjinnästä vapaa alue" -merkki asetetaan näkyville paikoille kaikissa organisaation tiloissa, esimerkiksi kahvihuoneet, aulat, seinät ja nettisivut.

Syrjinnästä vapaaksi alueeksi julistautuminen merkitsee syrjinnän vastustamista,

siihen puuttumista sekä ihmisten yhdenvertaisuuden tunnustamista. Esitän, että Paraisten kaupunki julistautuu täten syrjinnästä vapaaksi alueeksi."

Kaupunginjohtaja on 12.3.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 38 todennut, että henkilöstöpäällikkö Peter Lindroos valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kesäkuussa 2019 pidettävään kaupunginhallituksen kokoukseen.

12) Christer Friisin aloite saariston vierasvenesatamille asetetusta talousveden kapasiteettimaksusta luopumisesta (Kaupunginvaltuusto 12.2.2019 § 11, 140/02.05.00.00/2019)

Aloite kuuluu:

"Saariston vierasvenesatamille asetettiin kapasiteettimaksu sillä perusteella, että vierasvenesatamien vedenkulutus on suurta ja vesihuoltolaitoksen on sen takia ollut pakko tehdä ylimääräisiä investointeja pystyäkseen hoitamaan saariston vierasvenesatamien vesihuollon. Kapasiteettimaksuksi vahvistettiin 1 euro yöpyvää venettä kohden.

Korppoossa normaalikulutus sesongin ulkopuolella on 50 m³/vrk, kun taas sesongin aikana kulutus on noin 170 m³/vrk. Houtskarissa vastaavat luvut ovat 20 m³/vrk ja 70 m³/vrk.

Vesihuoltolaitoksen mukaan Korppoon vierasvenesataman kokonaiskulutus on 1 300 m³/vuosi ja Houtskarin vierasvenesataman 700 m³/vuosi.

Korppoon vierasvenesatama oli vuonna 2018 avoinna 150 vuorokautta, joten keskimääräinen vuorokausikulutus on noin 9 m³/vrk. Vastaavat luvut Houtskarissa ovat 120 vuorokautta ja 6 m³/vrk.

Näiden lukujen perusteella ylimääräisen maksun perimiseen vierasvenesatamien vedenkulutuksesta ei ole mitään syytä. Kapasiteettimaksu nosti kuitenkin yrittäjien käyttövesikustannuksia suunnilleen 50 %.

Kapasiteettimaksun käsittelyn pohjana ollut valmistelu ei ole perustunut todenmukaiseen kartoitukseen kyseisten paikkakuntien tilanteesta. Valmistelussa ei ole tehty vaikutusten arviointia siitä, miten ehdotus koskettaa vierasvenesatamayrittäjiä.

Jos kulutus Korppoossa sesongin aikana nousee 170 m³:iin/vrk, ja siitä vähennetään 50 m³ ja vierasvenesataman osuus 9 m³, jäljelle jää 110 m³, joka kulutetaan jossain muualla. Kuka maksaa ylimääräistä tästä?

Houtskarissa kulutus nousee sesongin aikana 70 m³:iin/vrk, jos siitä vähennetään 20 m³ ja vierasvenesataman osuus 6 m³, jäljelle jää 40 m³, joka kulutetaan jossain muualla ilman ylimääräistä maksua.

Ehdotus: Päätös saariston vierasvenesatamille asetetuista kapasiteettimaksuista tulee perua. Asian valmistelu ei ole perustunut todenmukaisiin tietoihin vierasvenesatamien todellisesta vedenkulutuksesta. Vedenkulutus saaristossa

lisääntyy kyllä kesäisin, mutta vierasvenesatamien osoittaminen pahimmaksi konnaksi tässä asiassa on väärin. Vierasvenesatamayrittäjiltä perityt maksut tulee sen vuoksi palauttaa ja kaupunginvaltuuston tulee korjata vesitaksa tältä osin."

Kaupunginjohtaja on 12.3.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 40 todennut, että vesihuoltopäällikkö Marko Rusi valmistelee kaupunginhallitukselle vastauksen aloitteeseen viimeistään huhtikuussa.

13) Lotta Laaksosen ym. aloite suomenkielisen yläkoulun väistötilojen hankkimista varten (Kaupunginvaltuusto 12.2.2019 § 12, 141/10.03.02/2019)

Aloite kuuluu:

"Viitaten 13.11. tekemääni valtuustoaloitteeseen (kvalt 13.11.2018 § 128) Paraisten seudun yläkoulussa työskentelee 28 opettajaa, joista 20 on saanut sisäilmaoireita. Koulussa on 225 oppilasta, joiden terveys on välittömässä vaarassa.

Kirje lapsen vanhemmalta (nimi ei julkisuuteen, mutta yhteystiedot saatavissa aloitteen käsittelyä varten)

- Lapseni oireilu koulun sisäilmalle on alkanut hänen aloitettuaan Paraistenseudun yläkoulussa syksyllä 2017 ja se muuttuu pahemmaksi koko ajan. Aluksi oireilua on lähinnä lukion tiloissa pidettävissä luokissa, nyt koko yläkoulun tiloissa.
- Aluksi oireilu oli lievää tukkoisuutta ja satunnaista päänsärkyä - tällä hetkellä päänsärky on niin voimakasta, että aiheuttaa pahoinvointia, ja lapsi joutuu useasti viikossa käymään terveydenhoitajalla.
- Lapseni koulunkäynti kärsii, koska ei pysty päänsäryltään keskittymään opetukseen ja vointi on muutenkin koulupäivinä voimaton ja huono.
- Lapseni voi selkeästi paremmin viikonloppuisin ja loma-aikoina, on taas oma iloinen ja energinen itsensä.
- Lapseni motivaatio koulunkäyntiin on erittäin hyvä ja hän viihtyy siellä muuten - perheemme molemmat lapset ovat omasta aloitteestaan vaihtamassa Paraisilta muualle jatko-opiskelemaan koulujen huonon kunnon takia, kuten monet heidän ystävänsäkin.
- Oireilua on monilla lasten ystäväpiirissä - oireet vaihtelevat jatkuvasta sairastelusta päänsärkyyn, hengitystieoireisiin sekä nivelkipuihin.

Koulujen huono kunto on yksi suuri syy lapsiperheiden muuttoon Paraisilta ja siihen, ettei uusia lapsiperheitä tule Paraisille. Meidän täytyy reagoida tilanteeseen välittömästi. Tilanne on nostettu esiin. Korvausvastuu vahingoista sekä vastuu lastemme terveydestä on nyt kaupungilla.

Esitys:

- Koulussa 20.12. tehdyn kyselyn tulokset tulee julkistaa. Lastemme terveyteen liittyvien asioiden tulee olla julkisia.
- Puntin soveltuvuus liikuntatilaksi tulee selvittää, sillä useat lapset ovat oireilleet myös Puntissa.
- Työskentely tiloissa, joissa lapset saavat oireita, on lopetettava.
- Tarvittavat väistötilat on järjestettävä.

- Aloite tulee käsitellä kiireellisenä, sillä koulussa on oppilaita, joilla on jatkuvia terveysongelmia tilanteen vuoksi."

Kaupunginjohtaja on 12.3.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 35 todennut, että tekninen päällikkö Ted Bergman valmistelee kaupunginhallitukselle vastauksen aloitteeseen viimeistään huhtikuussa.

14) Lotta Laaksosen ym. aloite Kunnantuvan sisäilmaongelmien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta täysimittaisena (Kaupunginvaltuusto 12.02.2019 § 13, 12/03.06.02/2019, 142/10.03.02/2019)

Aloite kuuluu:

"Kunnantuvan vakiokäyttäjät ovat olleet: I samma båt -hanke, Taidekoulu Pictura ja lasten teatterikoulu ÅUF - yhteensä yli 100 lasta viikoittain ja n. 10 aikuista päivittäin, sekä gallerian valvojat.

Aloite pohjaa Vahanen Rakennusfysiikka Oy:n viiteen sisäilmatutkimukseen, sekä työntekijöiden kuulemiseen.

Lyhyt tapahtumakulku kronologisesti:

- Vahanen Rakennusfysiikka Oy on tehnyt 5 sisäilmatutkimusta kahden vuoden aikana.
- 3.4.2017: "Suosittelemme tiloissa oireilevien siirtämistä pois rakennuksesta korjaustöiden ajaksi."
- Kaupungin tiedotus vuokralaisille - ei tiedotusta.
- Työntekijöillä on oireilua sisäilmasta.
- 9/2017 tiloissa tehdään HySpray-käsittely, joka on todennäköisesti vaarallinen ihmiselle, ei kerrottu käyttäjille käyttökiellosta.
- Työntekijä on tilassa käsittelyn ajan, lapset altistuivat myös kemikaalille.
- 31.10.2017 raportin mukaan: "Havaintojen, käyttäjien oireilun ja yläkerran tilojen suuren käyttökuorman takia suosittelemme, että toiminta tiloissa siirretään muualle ja tila suljetaan käyttäjiltä nopealla aikataululla."
- Kaupungin tiedotus vuokralaisille - "Det har inte kommit ännu någonting livsfarligt. Genom golvet kan komma litet luft. Lokala skador och fuktighet kan synas men inte så mycket att hela byggnaden borde stängas."
- Toiminta tiloissa jatkuu ennallaan.
- Harrastuksissa käyvillä lapsilla alkaa ilmetä oireita.
- Työntekijä lähettää sähköpostikyselyn kaupungille, johon ei vastata.
- 4.6.2018 Vahanen: "Suosittelemme, että toiminta rakennuksessa lopetetaan ja käyttöä toimitilana/näyttelytilana jatketaan vasta remonttien ja asianmukaisen homeettomaksi siivoamisen valmistuttua."
- Toiminta tiloissa jatkuu ennallaan. Osa (ei kaikki) toimijoista saa vuokranalennuksen remontin vuoksi.
- 17.8.2018 raportissa toistetaan vaatimus rakennuksen tyhjentämisestä.
- Remonttien yhteydessä on myös purettu asbestia, josta ei ole ilmoitettu vuokralaisille.
- 11/2018 vuokralaiset saavat nähdä raportit.
- 12/2018 vuokralaiset tekevät joukkokantelun.

Työntekijöille on aiheutunut merkittäviä terveydellisiä ongelmia johtuen yli 6 kk kestäneestä hälyttävän korkeasta sädesienipitoisuudesta. On huomioitavaa, että kuvataidekoululle on aiheutunut erittäin mittavat vahingot ja vaurioituneet tavarat on listattu tarkkaan. Listassa on kuvataidekoulun materiaaleja, työkaluja, huonekaluja. Sen lisäksi koulun työrytmi on keskeytynyt, taidekoulun vetäjät ovat sairastuneet sisäilman vuoksi ja uusia pysyviä toimitiloja ei ole löytynyt. Työntekijöille aiheutunutta terveyshaittaa ei saa vähätellä, sillä kysymys on elinikäisistä ongelmista. Osa vaurioista olisi voitu estää varhaisella puuttumisella. Kaupungin tulee tällaisessa tilanteessa kantaa täysi vastuu tapahtuneesta.

Esitys:

- Meidän tulee korvata Picturan menettämät materiaalit ja huonekalut täysimääräisenä, sillä tilanne on ollut tiedossa kauan ja siihen ei ole reagoitu ajoissa. Heidän tappionsa ovat aiheutuneet kaupungin virkamiesten huolimattomuudesta.
- Lasten vanhemmille tulee järjestää tiedotustilaisuus.
- Myös gallerian valvojat, jotka ovat olleet kaupungin työntekijöitä, pitää ulottaa korvausten piiriin, vaikka he eivät asemansa johdosta olleet mukana joukkokantelun teossa.
- Tämä aloite tulee saattaa tekniselle jaostolle kokoukseen, missä käsitellään Picturan korvausvaatimusta."

Kaupunginjohtaja on 12.3.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 37 todennut, että tekninen päällikkö Ted Bergman valmistelee kaupunginhallitukselle vastauksen aloitteeseen viimeistään toukokuussa 2019.

Käsitelty seuraavissa kokouksissa:

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto 11.2.2019 § 6, 3.4.2019 § 54, kaupunginhallitus 20.1.2020 § 7.

15) Maria Lindell-Luukkosen ym. aloite siitä, että Paraisten kaupunki sitoutuu selvittämään ja arvioimaan päätöksenteossa lapsi- ja perhevaikutukset (Kaupunginvaltuusto 19.3.2019 § 24, 246/00.02.00/2019)

Aloite kuuluu:

"Lapsen oikeuksien julistus tuli voimaan Suomessa vuonna 1991. Lasten oikeudet on tunnustettu osaksi suomalaista lainsäädäntöä ja on velvoittava kaikille valtiollisille ja kunnallisille viranhaltijoille sekä yksityisille tahoille, jotka hoitavat viranomaistehtäviä. Lasten oikeuksien toteutumisen kulmakivenä voidaan pitää päätöksentekoa, joka pohjaa päätöksenteon vaikutusten analysointiin juuri lasten ja perheiden näkökulmasta. Ensisijaisena tavoitteena on tietenkin lapsien edunvalvonta kaikessa päätöksenteossa, joka vaikuttaa heidän elämäänsä.

Lapsi- ja perhevaikutuksien arvioinnilla selvitetään päätöksenteon eri vaihtoehtojen vaikutuksia lasten ja perheiden hyvinvointiin, mitä muutoksia niistä seuraa ja kuinka lapsen oikeudet ylipäänsä toteutuvat. Lapsen oikeuksien julistuksessa edellytetään, että kaikki toimenpiteet ja päätökset, joilla on suoria tai epäsuoria vaikutuksia lapsiin, on arvioitava niin valtiollisessa kuin kunnallisessa viranomaistoiminnassa. Lapsivaikutuksien arvioinnissa tulee ennakoida niitä seurauksia, joita esimerkiksi lainsäädännöllä, toimenpideohjelmilla ja resurssien

jakautumisella voi olla lapsiin sekä heidän oikeuksiensa toteutumiseen. Lastensuojelun keskusliiton mukaan lasten näkökulmien kuuleminen ja huomioiminen on tärkeä osa lapsivaikutusten arviointia.

Parainen on hieno kaupunki. Parainen on monien mahdollisuuksien kaupunki. Parainen on kaupunki, joka sijoittaa huomattavasti enemmän rahaa sivistystoimeen lasta kohden kuin moni muu kunta. Parainen haluaa varmasti olla kaikkea tätä myös tulevaisuudessa.

Useissa lehtikirjoituksissa, keskusteluissa, monissa lautakuntien, valtuuston ja kaupungin hallituksen pohdinnoissa nousee esille taloudelliset haasteet, lapsi- ja perhepalveluiden ongelmat ja nyt myös asukasluvun pienenemisen uhka. Luottamushenkilöt ovat esittäneet toimenpide-ehdotuksia kuten viisivuotiaiden maksuton varhaiskasvatus, "rakkauden metsä", nuorille maksuton ehkäisy ja nuorten mopoverstastoiminta, vain nyt muutamia mainitakseni. Hienoja ideoita kaikki, valitettavasti vain eivät ole edenneet toimenpidetasolle asti.

Lapset eivät saa äänestää vaaleissa. Lapset eivät myöskään voi asettautua ehdolle vaaleissa. Lasten asioita ja etua edustavat etupäässä aikuiset. Lasten asioista päättäessämme on meidän aikuisten velvollisuutena selvittää, miten meidän toimintamme tulee vaikuttamaan juuri heihin ja miten voimme taata lasten oikeuksien toteutumisen.

Kun lapsiperhe suunnittelee tulevaa viikkoa, suunnittelevat he sen lasten tarpeista käsin. Kun lapsiperhe suunnittelee lomanviettoansa, suunnittelevat he sen lasten tarpeet huomioiden. Kun lapsiperhe suunnittelee kodinostoa, suunnittelevat he ennen kaikkea lapsien tarpeista lähtien. Kun lapsiystävällinen kunta suunnittelee tulevaisuuttaan, pohjaavat päätökset lasten ja lapsiperheiden parhaaksi.

Parainen on perhekaupunki. Parainen ei ole se metropoli, joka houkuttelee loputtomalla kulttuuri-, ravintola-, kahvila- ja desingkauppatarjonnallaan. Parainen on kaupunki, joka voi hyvin hoidettuna houkutella laadukkaalla varhaiskasvatuksella ja perusopetuksella, toimivilla ja saavutettavilla kaksikielisillä palveluilla ja ennennäkemättömän kauniilla saaristoluonnolla.

Uusien asukkaiden toivossa, houkutelakseen nykyiset paraislaiset jäämään Paraisille, on aivan ratkaisevaa kuinka Paraisen kaupunki päättää asennoitua lapsia ja lapsiperheitä kohtaan. Tietoinen päätös nostaa heidän hyvinvointinsa päätöksenteon keskiöön luo turvallisuudentunnetta ja uskoa tulevaisuuteen. Selkeä kannanotto lasten ja perheiden puolesta on edellyttää kaikelta päätöksenteolta lapsi- ja perhevaikutusten arviointia.

Lainaan kaupunginjohtajan blogissaan keväällä 2016 kirjoittamaa tekstiä nimellä "Kevätilo" (tekstin olen vapaasti suomentanut): "Kunnallista palvelua ei tietenkään tule arvioida ainoastaan tuotannollisuuden ja tehokkuuden käsitteillä. Me haluamme tulevaisuudessa olla parempia ymmärtämään asiakaskokemuksia niissä asioissa, joita teemme ja siinä mitä me oikeasti saamme aikaiseksi asiakkaille, potilaille, oppilaille ja asukkaille. Me haluamme parantaa kykyämme tuottaa tehokasta palvelua. Haluamme tulla paremmiksi ymmärtämään mitä se

on, miten sitä mitataan ja asettamaan tavoitteita sen saavuttamiseksi. ”

Te päättäjät ja viranhaltijat, teidän tulisi siis esimerkiksi selvittää, miten lasten hyvinvointiin vaikutetaan päätöksillä koskien

- nopea bussilinja Paraisten ja Turun välillä
- liikennejärjestelyt Koivuhaan koulun luona
- vesi- ja hulevesimaksujen kustannukset
- maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen alle 25-vuotiaille Paraisilla asuville
- tyhjäksi jäävien koulutilojen tehokas käyttö tulevaisuudessa.

Paraisten kaupunki on aktiivisesti mukana LAPE-prosessissa, jonka tavoitteena on toimintakulttuurin muutos ja muun muassa lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotto kunnissa sekä lasten osallisuuden lisääminen. Toimintakulttuurin muutos vie aikaa ja onkin tärkeää tehdä pitkälle meneviä linjauksia ja strategioita, jotta johdonmukainen toiminta varmistetaan. On kuitenkin mahdollista ja syytä ryhtyä toimeen ja ottaa askel oikeaan suuntaan jo nyt:

Päätöksenteon seurausten selvittäminen ja arviointi ennen päätöksentekoa tulisi olla jokaisen päätöksentekoon osallistuvan tavoitteena. Lapsiin ja heidän perheidensä hyvinvoinnin takaaminen on tietoinen signaali, jolla kunta osoittaa arvostavansa ja huolehtivansa heidän hyvinvoinnistaan nyt ja tulevaisuudessa. Paraisten kaupungilla on mahdollisuus olla edelläkävijä, ei vain Varsinais-Suomessa, vaan koko Suomessa sitoutumalla lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönottoon päätöksenteossa.

Aloite siis kuuluu:

Paraisten kaupunki päättää ottaa käyttöön lapsi- ja perhevaikutusten arvioinnin kaikessa päätöksenteossa, kaikilla tasoilla Paraisten kaupungissa vuoden 2019 aikana."

Kaupunginjohtaja on 13.5.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 46 todennut, että kaupunginlakimies Monica Avellan valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 9.9.2019 pidettävään kokoukseen.

16) Paraisten kokoomuksen aloite koskien Paraisten kaupungin tarvetta tarkoituksenmukaisiin tiloihin sosiaali- ja terveydenhuollon kasvavaan tarpeeseen (Kaupunginvaltuusto 14.5.2019 § 46, 436/05.00/2019)

Aloite kuuluu:

"Paraisten kaupunki tarvitsee tarkoituksenmukaisia tiloja sosiaali- ja terveydenhuollon kasvavaan tarpeeseen.

Nyt kaupungilla on mainio tilaisuus ostaa tarvitsemiaan tiloja edullisesti läheltä terveyskeskusta.

Allekirjoittanut katsoo, että Paraisten kaupungin tulisi mahdollisimman nopealla aikataululla ostaa Turunmaan sairaalan Paraisilla sijaitseva psykiatrinen yksikkö ja selvittää, mitä toimintoja rakennukseen voitaisiin sijoittaa."

Kaupunginjohtaja on 18.6.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 58 todennut, että talouspäälikkö Petra Palmroos valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 4.11.2019 pidettävään kokoukseen.

17) Maria Lindell-Luukkosen ym. aloite nuorille tarkoitetun alueen toteuttamisesta keskustaan läheisyyteen (Kaupunginvaltuusto 14.5.2019 § 48, 438/10.03.01.03/2019)

Aloite kuuluu:

"Merkkinä siitä, että Paraisten kaupunki haluaa panostaa ja välittää nuorten hyvinvoinnista, selvitetään ja toteutetaan nopealla aikataululla nuorille keskustan läheisyydestä alue, jonne voidaan rakentaa vähintäänkin miniareena, penkkejä, valaistus ja katos. Toteuttamiseen tulisi osallistaa nuoret itse."

Kaupunginjohtaja on 18.6.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 89 todennut, että vapaa-aikasihteeri Mikael Enberg valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 4.11.2019 pidettävään kokoukseen.

18) Lotta Laaksosen ym. aloite ekologisuuden kokonaisvaltaisesta huomioimisesta uudessa suunnittelussa rakennusten ja viheralueiden osalta (Kaupunginvaltuusto 11.6.2019 § 69, 513/00.01.03/2019)

Aloite kuuluu:

"Me haluamme kaupunkina olla ekologinen ja luova edelläkävijä, joten tarvitaan myös ratkaisuja, jotka tukevat siihen.

- Tulevissa uusissa rakennuksissa tulee huomioida ekologisuus niin rakennusmateriaaleissa kuin -ratkaisuissa. Arkkitehtuurisesti merkittävään, edistykselliseen rakentamiseen tulee pyrkiä.
- Tulee käyttää mahdollisimman paikallisia materiaaleja ja kilpailutuksessa huomioida paikallisuus erillisarvona.
- Viihtyvyyttä lisäten ja luontoarvoja korostaen kaupungin metsien retkeilyarvoa pitää lisätä. Kaupungin tulee luopua kaikesta avohakkaamisesta ja siirtyä jatkuvapeitteiseen metsänkasvatukseen, jotta metsät myös pysyvät retkeilykelpoisina. Päätös tukee myös hiilineutraaliuteen pyrkimistä.
- Rakentamisessa tulee huomioida mahdollisuus omaan energiantuotantoon (esim. aurinkopaneelit katoille, aurinkokeräimet lämpimän veden tuotantoon).
- Kaupunkilaisten hyöty syötävien hedelmien keräämisestä – metsäpuutarhat viheralueilla luovat myös upean kukkaloiston kevääseen.

Ehdotus: Kaupunkisuunnittelussa niin rakentamisen kuin vihersuunnittelun alueella tulee ottaa tärkeänä osatekijänä huomioon ekologisuus ja kaupunkiympäristön viihtyvyys viherrakentamisen myötä. Kaupunkialueelle mahdollisimman paljon syötäviä hedelmiä tuottavia puita."

Kaupunginjohtaja on 18.6.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 63 todennut, että vt. tekninen päälikkö Matias Jensén valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 4.11.2019 pidettävään kokoukseen.

19) Lotta Laaksosen ym. aloite väistötilan hankinnasta (Kaupunginvaltuusto 11.6.2019 § 69, 519/10.03.02/2019)

Aloite kuuluu:

"On ilmeistä, että kaupungilla tulee olemaan toistuva tarve väistötiloille pitemmällä aikavälillä. Tekemäni selvityksen mukaan tämän hetkinen parakkikoulun ostohinta vastaa noin viiden vuoden vuokrauskustannusta.

Ehdotan, että hankimme Paraisten kaupungille väistötilaksi parakkikoulun, jota voi tarvittaessa siirtää, ja mikäli omalla kunnalla ei käyttötarve jatku lähivuosien korjausten jälkeen, tilaa voi myös vuokrata ulkopuoliselle ja lopulta myydä, mikäli käyttöä ei enää ole. Keskimääräinen parakkikoulun käyttöikä on noin 30 vuotta.

Parakkikoulun hankinta olisi suora säästö vuokraustarpeen ollessa suuri, sekä mahdollisesti myös tulonhankintakeino.

Ehdotus: Paraisten kaupunki hankkii väistötilaksi parakkikoulun."

Kaupunginjohtaja on 18.6.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 62 todennut, että kiinteistöpäällikkö Seppo Pihl valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 4.11.2019 pidettävään kokoukseen.

20) Mia Forssellin aloite kaupungin kiinteistöjen myynnin tehostamisesta (Kaupunginvaltuusto 11.6.2019 § 71, 520/02.07.00.01/2019)

Aloite kuuluu:

"Nykyisellään prosessi on erittäin hidas ja monimutkainen, mikä osaltaan varmasti vaikuttaa kiinteistöjen myyntiin.

Aloite: Kehittää kiinteistöjen myyntiprosessia niin, että myytävät kiinteistöt olisivat helposti löydettävissä mm. netissä. Tavoitteena myös myyntiprosessin yksinkertaistaminen. "

Kaupunginjohtaja on 18.6.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 59 todennut, että talouspäällikkö Petra Palmroos valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 4.11.2019 pidettävään kokoukseen.

21) Lotta Laaksosen ym. aloite vakiopaikan varaamisesta Karinakodin saattohoidossa (Kaupunginvaltuusto 12.11.2019 § 97, 870/05.09.01/2019)

Aloite kuuluu:

"Parainen on ollut aktiivinen Karinakodin käyttäjä saattohoidossa. Keväällä Karinakodin toiminnan jatkuvuus kyseenalaistettiin ja sittemmin toiminta on siirtynyt Turun kaupungille. Yksittäisten väestöllisesti pienten kuntien, kuten Parainen, on mahdotonta järjestää omaa laadukasta saattohoitoa. Paraisten

asukkaiden kannalta olisi erittäin tärkeä turvata yhteistyö jatkossakin Karinakodin kanssa.

Turun kaupungilla on 40 saattohoitopaikkaa, Karinakodissa 20 ja Kaskenlinnassa 20. Tämä on kuitenkin todennäköisesti liikaa Turun omille tarpeille. Kuntien välinen yhteistyö laadukkaan saattohoidon turvaamiseksi olisi tärkeä askel. Turku tulee varmasti punnitsemaan saattohoidon tulevaisuutta, mikäli lähikunnat eivät lähde mukaan hankkeeseen.

Neuvottelut yhteistyöstä tulisi käynnistää Turun kaupungin kanssa. Lienee mahdollista myös saada vakiopaikka edullisemmin kuin ostopalveluna päiväkohtaisesti maksettu paikka. Vakiopaikan ollessa nimettynä kunnalle on kuntalaisilla aina mahdollisuus päästä hoitoon tarvittaessa.

Pahimmillaan on uhkana, että saattohoito loppuu. Turun kaupungilla saattaa olla intressejä muuttaa Karinakodin toimintaa mahdollisten saattohoitopaikkojen ylitarjonnasta johtuen. Olisi suotavaa, että naapurikunnat sitoutuisivat yhdessä saattohoitoon, Parainen voisi näyttää tässä esimerkkiä.

Paraislaisen asukkaan kokemus Karinakodin hoidosta: "Haluan kertoa, miten minä ja perheemme koimme viimeisen yhteisen viikkomme teidän turvallisessa, asiantuntevassa hoidossanne:

Kun mieheni syöpä lähti leviämään vuoden 2018 alussa päätimme yhdessä, että hoidan häntä omaishoitajana loppuun saakka. Hän kesti rankat hoidot ja saimme onneksi elää vielä kokonaisen vuoden yhdessä kotona. Onneksi kuitenkin silloin siirto sinne Karinakotiin järjestyi, kun hänen kunto romahti äkillisesti. En tiedä, miten olisimme kotona selvinneet. Ainakin hän olisi joutunut kärsimään entistä enemmän ja viimeisistä päivistä olisi jäänyt järkyttävä ja ahdistava muisto niin minulle kuin perheellemme.

Teillä Karinakodissa saimme apua aina tarvittaessa muutamassa minuutissa. Myös meistä omaisista huolehdittiin. Tunsin, että rakkaus ja välittäminen ympäröi meidät. Ja uskon, että sen tähden siunaus- ja muistotilaisuudesta jäi kaunis muisto."

Kaupunginjohtaja on 19.12.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 92 todennut, että vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Miia Lindström valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 30.3.2020 pidettävään kokoukseen.

22) Lotta Laaksosen ym. aloite merenpohjalämmön talteenotosta lähien energian lähteenä (Kaupunginvaltuusto 12.11.2019 § 99, 871/14.04.00/2019)

Aloite kuuluu:

"Meren ympäröimänä kaupunkina Paraisilla olisi erinomainen mahdollisuus lähteä tutkimaan merenpohjalämmön talteenottoa lähien energian lähteenä.

Lähien energialla tarkoitetaan uusiutuvilla energialähteillä paikallisesti ja pienimuotoisesti tuotettua energiaa. Merenpohjan lämpötila on talvella pari

astetta korkeampi kuin perinteisen maalämmön. Joka pihalle ei pysty eikä ole mielekästä rakentaa perinteistä maalämpöputkistoa vaakatasoon, joten on syytä porata pystyreikä suoraan kallioon.

Sitran kyselytutkimuksen mukaan jopa neljännes suomalaisista asunnonomistajista pohtii energiaremontin toteuttamista seuraavan kahden vuoden aikana. Paraisilla voisimme lähteä tukemaan ekologista muutosta yhtiöittämällä kaupungille energiantuotantoa merenpohjalämmöstä. Samalla olemme myös esimerkkinä etulinjassa todellisena luontoarvoja kunnioittavana ja hiilineutraaliuteen pystyvänä kaupunkina.

"Jos merenrantaan porattaisiin kolmensadan metrin pituisia maalämpöputkia sadan kilometrin matkalle, putkista saatava energia vastaisi yhden ydinvoimalan tuottamaa energiaa", kertoo putkiverkoston kehittäjä Mauri Lieskoski.

Lähteet ja lisää aiheesta:

<https://www.kaleva.fi/uutiset/oulu/merenpohjasta-halpaa-lampoa/336477/>

Vaasan yliopisto:

https://www.univaasa.fi/fi/news/lampoenergiaa_vesiston_pohjasta-002/

Aloite:

Paraisten kaupungin tulisi selvittää mahdollisuudet ottaa käyttöön merenpohjalämpöä energiantuotantoon."

Kaupunginjohtaja on 30.12.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 90 todennut, että kaupungininsinööri Manne Carla valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 30.3.2020 pidettävään kokoukseen.

23) Lotta Laaksosen ym. aloite suolistosyöpien seulontojen aloittamisesta yli 60-vuotiaille (Kaupunginvaltuusto 12.11.2019 § 100, 872/05.13.09/2019)

Aloite kuuluu:

"Suolistosyövän seulonnalla voidaan säästää ihmishenkiä. On vahva tieteellinen näyttö, että suolistosyöpää kannattaa seuloa kahden vuoden välein kaikilta 60-74-vuotiailta. Suolistosyöpään sairastuu vuosittain 3 400 ja kuolee 1 400 ihmistä. Suolistosyöpä löydetään usein vaiheessa, jossa se on jo levinnyt eikä sairautta voida parantaa.

Se on raskasta myös hoitokustannusten kannalta. Suolistosyövän hoito on yksi kalleimmista syöpähoidoista, ja suurin osa hoidon kustannuksista tulee levinneen syövän hoitamisesta. Suolistosyövän seulonta maksaa 12,40 euroa seulontaan kutsuttavaa kohti. Pitkälle edenneen suolistosyövän hoito voi maksaa jopa 100 000 euroa.

Olisi merkittävä parannus sekä inhimillisesti että taloudellisesti, jos syöpä löydetäisiin aiemmin. Seulonnalla syöpä voidaan todeta jo vaiheessa, jossa se ei vielä oireile. Lisäksi seulonnalla voidaan löytää suolistosyövän esiasteita. Kun esiasteet poistetaan, estetään syövän synty. Suolistosyövän seulonnalla

vähennetään näin sekä syöpätapauksia että syöpäkuolemia.

Suomessa ei ole vielä käynnissä valtakunnallista suolistosyövän seulontaohjelmaa, vaikka se onkin suunnitteilla. EU on jo vuonna 2003 suosittanut seulontaohjelman käynnistämistä.

Vuonna 2019 yhdeksän kuntaa on aloittanut suolistosyövän seulonnan: Tampere, Oulu, Jyväskylä, Ylitornio, Paimio, Sauvo, Säkylä, Muurame ja Orivesi.

Seulonta on kustannusvaikuttava ja tehokas tapa parantaa asukkaiden terveyttä, vähentää inhimillistä kärsimystä ja säästää erikoissairaanhoidon kustannuksissa.

Tekstin asiantuntijalainaukset:

Ville Viitanen

Lounais-Suomen Syöpäyhdistys ry

Aloite:

Esitämme, että Parainen aloittaa suolistosyöpäseulonnat 60 vuotta täyttäneille kahden vuoden välein."

Kaupunginjohtaja on 19.12.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 91 todennut, että vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Miia Lindström valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 30.3.2020 pidettävään kokoukseen.

24) Christer Friisin ym. aloite valtionperintöjä koskevasta lisäyksestä kaupungin hallintosääntöön (Kaupunginvaltuusto 10.12.2019 § 124, 965/00.02.01/2019)

Aloite kuuluu:

"Paraisten kaupungilla ei ole valtionperintöjen käsittelyä koskevia sääntöjä.

Hallintosääntöön tehtävässä lisäyksessä tulee tarkkaan määrätä sovellettavasta menettelytavasta silloin, kun kaupungilla on mahdollisuus hakea valtionperintöä käyttöönsä.

Hallintosääntöön tulee lisätä ohjeet siitä, että

- asiasta tulee informoida aluelautakuntia
- valtionperintö käytetään ensisijaisesti sillä paikkakunnalla toteutettaviin hankkeisiin, jolla vainaja on elänyt ja toiminut
- että päätös valtionperinnön käytöstä määrätään säännössä tehtäväksi luottamuselimessä.

Vaatimus:

Kaupunginhallitus valmistelee nopeassa järjestyksessä kaupungin hallintosäännön muuttamisen niin, että valtuusto voi hyväksyä muutoksen viimeistään vuoden 2020 talousarviokokouksessa."

Kaupunginjohtaja on 19.12.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 95 todennut, että kaupunginlakimies Monica Avellan valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 30.3.2020 pidettävään kokoukseen.

25) SDP:n valtuustoryhmän aloite tonttialesta talousarviovuosina 2020-2021 Paraisille suuntautuvan muuton lisäämiseksi (Kaupunginvaltuusto 10.12.2019 § 125, 966/10.04.00/2019)

Aloite kuuluu:

"Kun Suomi juhli satavuotiasta itsenäisyyttään, Salon kaupungilla oli myynnissä 100 tonttia 100 euron kappalehintaan.

Teemme nyt konkreettisen ehdotuksen sen sijaan, että valittaisimme negatiivisesta väestönkehityksestämme, ja ehdotamme, että myymme kaupungin asuntotontteja puoleen hintaan seuraavina talousarviovuosina."

Kaupunginjohtaja on 19.12.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 86 todennut, että kaupungingeodeetti Daniel Backman valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 30.3.2020 pidettävään kokoukseen.

26) Helena Särkijärven ym. aloite sosiaalisen taidehankkeen käynnistämiseksi Paraisilla (Kaupunginvaltuusto 10.12.2019 § 126, 967/00.01.03/2019)

Aloite kuuluu:

"Olemme yhteiskuntana tilanteessa, jossa hitaasta kasvusta on tulossa pysyvää, väestö ikääntyy ja sairastavuus kasvaa. Kestävyyssvajeen seurauksena paineet hyvinvointipalvelujen uudelleentarkasteluun kasvavat. Yhteiskunnan on tulevaisuudessa panostettava entistä enemmän ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, joiden avulla voidaan vahvistaa ihmisen terveyttä ja hyvinvointia. Korjaavat toimenpiteet ovat yleensä ennaltaehkäisyä kalliimpia ja tuloksiltaan usein epävarmoja.

Maailman terveysjärjestö WHO:n vastikään julkaiseman raportin mukaan kansainvälisessä tiedeyhteisössä on saatu selvää näyttöä siitä, että taidetoimintaan osallistuminen auttaa vahvistamaan ihmisten terveyttä ja hyvinvointia.

Taiteen kokeminen tai tekeminen vaikuttavat hyvinvointiin monikanavaisesti ja eri tavoin. Ihmisiä voidaan esimerkiksi sitouttaa taiteen avulla osallistumaan tarvitsemaansa hoitoon tai huolehtimaan terveydestään. Taide vahvistaa mielikuvituksen käyttöä, aktivoi aisteja, herättää tunteita ja stimuloi aivotointia. Keskoslapsille soitetun musiikin on todettu vahvistavan heidän elintoimintojaan ja keskoskaapissa vietetty aika lyhenee. Musiikilla on samanlaista vaikutusta myös leikkauspotilaisiin. Tanssista taas on huomattu olevan hyötyä esimerkiksi Parkinsonin tautia sairastaville ihmisille ja yhteisöteatterilla on todettu olevan yksilöä voimaannuttavia vaikutuksia. Koulujen draamatoiminnan on havaittu vähentävän kiusaamista ja oppilaiden keskinäistä kilpailua. Taiteisiin osallistuminen voi vähentää niin ikään riskiä sairastua dementiaan tai masennukseen. Taidelähtöinen luovuus ja aktiivinen kulttuurin harrastaminen ovat kaiken kaikkiaan erinomaisia keinoja vahvistaa niin ihmisten fyysistä, psyykkistä kuin sosiaalistakin hyvinvointia ja terveyttä.

Oulunkaaren kuntayhtymä ja Taidekeskus KulttuuriKauppila ovat käynnistäneet

yhteisen, ESR-rahoitteisen LÄHDE! – Taiteesta voimaa arkeen -hankkeen, jonka tavoitteena on syrjäytymisen ehkäiseminen ja laaja-alaisen hyvinvoinnin edistäminen taiteen ja kulttuurin keinoin. Hankkeen kohderyhminä ovat erityisesti työttömät nuoret, maahanmuuttajat, mielenterveyskuntoutujat sekä kehitysvammaiset. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalleja, jotka tukevat taiteen hyvinvointia edistävää käyttöä kuntayhtymän sosiaali- ja terveyspalveluissa. Työskentelyssä hyödynnetään palvelumuotoilun menetelmiä ja huolehditaan asiakkaiden osallisuudesta.

Lähde! -hankkeen myötä alueelle rakentuu muun muassa puisto, joka mahdollistaa sekä sisälle että ulos tuotavan taiteen ja taidetoiminnan toteuttamisen. Konseptin suunnitteluun ja puiston toteuttamiseen osallistuu mielenterveyskuntoutujia, kehitysvammaisia, vanhuksia, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia sekä taiteilijoita. Hankkeen Työpolku-toiminnassa luodaan taide- ja sosiaalialan yhteistyöllä uusia keinoja tukea syrjäytymisvaarassa olevia nuoria sekä maahanmuuttajia. Hankkeessa luotava Sosiaalisen taiteen residenssi puolestaan mahdollistaa liikkuvien taiteilijoiden työskentelyn yhdessä hankealueen sosiaali- ja terveysalan yksiköiden sekä niiden sidosryhmien kanssa.

Terveys on elämän voimavara, joita ihminen voi yleensä itse monin tavoin ylläpitää ja vahvistaa. Kaikilla ei ole tähän omia valmiuksia ja resursseja. Taiteen keinoin on kuitenkin mahdollisuus tukea monin tavoin ihmisten hyvinvointia esimerkiksi parantamalla sosiaalista osallisuutta, ehkäisemällä syrjäytymistä sekä edistämällä työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakykyä. Myös Paraisten kaupungin tulisi hyödyntää taiteen tarjoamia mahdollisuuksia kuntalaisten laaja-alaisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Esitän, että Paraisten kaupungissa käynnistetään valmistelut kaksikielisen sosiaalisen taidehankkeen alulle saattamiseksi. Hankkeen tavoitteena tulisi olla muun muassa kuntalaisten osallisuuden, yhteisöllisyyden ja voimaantumisen edistäminen, sosiaali- ja terveysalan ja kulttuurialan ammattilaisen poikkihallinnollisen yhteistyön vahvistaminen sekä uusien kestävien toimintamallien luominen. Taidehanke voitaisiin tarvittaessa toteuttaa myös yhteistyössä muiden kuntien tai kuntayhtymien kanssa.

Taide luo hyvinvointia. Taide luo tulevaisuutta. Taide kuuluu kaikille."

Kaupunginjohtaja on 19.12.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 94 todennut, että hyvinvointikoordinaattori Paula Sundqvist valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 30.3.2020 pidettävään kokoukseen.

27) Lotta Laaksosen ym. aloite kaupunginvaltuuston kokousten striimaamisesta nettiin (Kaupunginvaltuusto 10.12.2019 § 123, 969/07.02.01.00/2019)

Aloite kuuluu:

"Avoimuuden nimissä teemme valtuustoaloitteen kaupunginvaltuuston kokouksien striimaamisesta nettiin tulevaisuudessa. Idea tukee kuntapäätöksenteon avoimuuden lisäksi erityisesti strategian kohtaa: osallistamme asukkaita ja kuuntelemme aktiivisesti - on tärkeää, että kuntalaiset

pääsevät myös seuraamaan päätöksentekoprosessia."

Kaupunginjohtaja on 19.12.2019 viranhaltijapäätöksellä nro 89 todennut, että kaupunginlakimies Monica Avellan valmistelee vastauksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 27.4.2020 pidettävään kokoukseen.

Ehdotus	Kaupunginvaltuusto merkitsee saaneensa tiedoksi luettelon käsittelemättä olevista aloitteista sekä toimenpiteet, joihin aloitteiden johdosta on ryhdytty.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksianto	Kaupunginvaltuuston päätöksen jälkeen: johtoryhmä

Kaupunginvaltuusto 12.05.2020 § 25

Ehdotus	Kaupunginvaltuusto merkitsee saaneensa tiedoksi luettelon käsittelemättä olevista aloitteista sekä toimenpiteet, joihin aloitteiden johdosta on ryhdytty.
Päätös	Keskustelun kuluessa Regina Koskinen ehdotti Carita Henrikssonin, Markku Orellin ja Lotta Laaksosen kannattamana asian palauttamista jatkokäsittelyä varten. 16.6. kokoontuvan valtuuston tulee saada raportti aloitteiden valmisteluprosessista sekä vastaus siihen, miten valmistelutyötä nopeutetaan niin, että vastaukset annetaan tiedoksi hallintosäännön §:n 30 mukaisesti. Puheenjohtaja kysyi, voiko kaupunginvaltuusto hyväksyä yksimielisesti Regina Koskisen ehdotuksen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi palautusehdotuksen yksimielisesti.
Tiedoksianto	Johtoryhmä

Kaupunginhallitus 29.06.2020 § 128

Valmistelija Esittelijä	Kaupunginlakimies Monica Avellan, puh. 044 358 5727 Kaupunginjohtaja Patrik Nygrén, puh. 040 511 4383 etunimi.sukunimi@parainen.fi
Ehdotus	Kaupunginhallitus päättää, että aloitteiden valmistelu on tehtävä siten, että valmistelu toimitetaan kaupunginhallitukselle viimeistään kaupunginjohtajan päätöksestä ilmenevänä päivänä. Henkilö, jonka kaupunginjohtaja nimeää aloitteen valmistelijaksi, vastaa kaupunginjohtajan päätöksestä ilmenevän päivämäärän noudattamisesta. Aikaisempien viranhaltijoiden tilalle tulleet viranhaltijat siirtyvät vastaamaan aikaisempien viranhaltijoiden vielä käsittelemättä olevien aloitteiden valmistelusta. Kaupunginhallitus päättää, että 31.12.2019 käsittelemättä olleiden aloitteiden luettelossa olevien, vielä käsittelemättömien aloitteiden valmistelut on tehtävä valmiiksi siten, että ne toimitetaan kaupunginhallitukselle 17.8.2020 tai 7.9.2020.

Kaupunginvaltuusto merkitsee saaneensa tiedoksi kaupunginhallituksen päätöksen aloitteiden valmisteluprosessin nopeuttamisesta.

Kaupunginvaltuusto merkitsee saaneensa tiedoksi luettelon käsittelemättä olevista aloitteista sekä toimenpiteet, joihin aloitteiden johdosta on ryhdytty.

Päätös

Kaupunginhallitus päättää, että aloitteiden valmistelu on tehtävä siten, että valmistelu toimitetaan kaupunginhallitukselle viimeistään kaupunginjohtajan päätöksestä ilmenevänä päivänä. Henkilö, jonka kaupunginjohtaja nimeää aloitteen valmistelijaksi, vastaa kaupunginjohtajan päätöksestä ilmenevän päivämäärän noudattamisesta. Aikaisempien viranhaltijoiden tilalle tulleet viranhaltijat siirtyvät vastaamaan aikaisempien viranhaltijoiden vielä käsittelemättä olevien aloitteiden valmistelusta.

Kaupunginhallitus päättää, että 31.12.2019 käsittelemättä olleiden aloitteiden luettelossa olevien, vielä käsittelemättömien aloitteiden valmistelut on tehtävä valmiiksi siten, että ne toimitetaan kaupunginhallitukselle 17.8.2020 tai 7.9.2020.

Kaupunginvaltuusto merkitsee saaneensa tiedoksi kaupunginhallituksen päätöksen aloitteiden valmisteluprosessin nopeuttamisesta.

Kaupunginhallituksen kokouksessa ilmeni, että 6.6.2017 §:ssä 84 jätetty sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän aloite nuorten mopoverstastoiminnasta ei ollut mukana käsittelemättä olevien aloitteiden luettelossa, joten se tulee lisätä luetteloon.

28) Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän aloite nuorten mopoverstastoiminnasta (Kaupunginvaltuusto 6.6.2017 § 84, 486/12.05.02.00/2017)

Aloite kuuluu:

"Mopoilla/pyörillä on suuri merkitys monelle nuorelle. Monessa eri kunnassa/kaupungissa onkin jo nuorille järjestetty tila, jossa he voivat vapaasti korjata niin mopoja kuin polkupyöriä tai miksei vain oleilla. Nuoret ovat saaneet itse olla mukana aktiivisesti kehittämässä toimintaa ja sitä on useimmissa tapauksissa valvomassa nuoriso-ohjaaja tai muu vastaava henkilö.

Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä haluaakin, että Paraisten kaupunki selvittää mahdollisimman nopealla aikataululla, miten tämänkaltaisen toiminta voitaisiin järjestää Paraisilla. Selvitysprosessiin olisi hyvä osallistaa myös nuoret itse ja kuulla kuntia, joissa samankaltaista toimintaa jo ylläpidetään."

Kaupunginjohtaja on 26.6.2017 viranhaltijapäätöksellä nro 51 todennut, että kulttuuripäällikkö Fia Isaksson valmistelee vastausehdotuksen aloitteeseen viimeistään kaupunginhallituksen 11.9.2017 pidettävään kokoukseen.

Kaupunginvaltuusto merkitsee saaneensa tiedoksi luettelon käsittelemättä olevista aloitteista sekä toimenpiteet, joihin aloitteiden johdosta on ryhdytty.

Tiedoksianto

Johtoryhmä ja muut aloitteiden valmistelijoiksi nimetyt henkilöt,
kaupunginhallitus
